

ETNOGRAFIA

PRAKTYKI, TEORIE, DOŚWIADCZENIA

Nr 7

ETNOGRAFIA

PRAKTYKI, TEORIE, DOŚWIADCZENIA

Nr 7

Antropolog w terenie

Osobiste wymiary doświadczeń etnograficznych

Numer monograficzny z okazji jubileuszu

Księdza Profesora Wojciecha Bębna

redakcja naukowa

Tarzcycjusz Buliński

Mariusz Kairski

Aleksander Posern-Zieliński

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2021

Redaktor naczelny: Tarczyjusz Buliński
Z-ca red. naczelnego: Katarzyna Mirgos
Sekretarz redakcji: Aleksandra Paprot-Wielopolska
Zespół redakcyjny: Karolina Bielenin-Lenczowska
Kamil Pietrowiak
Marta Rakoczy
Tomasz Rakowski
Kacper Świerk
Filip Wróblewski
Redaktorzy językowi: j. angielski Katarzyna Byłów
j. polski Maria Drapella

Recenzenci w roku 2020

Svetlana I. Akkieva, Noor O'Neill Borbieva, Luiz Costa, Victor Cova, Anna Drożdż, Gulmira Dzhunushalieva, Michał Gilewski, Arkadiusz Jełowicki, Mariusz Kairski, Zilola Khalilova, Rafał Kleśta-Nawrocki, Nathan Light, Istvan Praet, Alicja Raciniewska, Joanna Radziszewska, Dan Rosengren, Justyna Straczuk, Eli Suzukovich III, Allesandro Testa, Florencia Carmen Tola, Cédric Yvinec,

Skład i łamanie: Mariusz Szewczyk

Projekt okładki i stron tytułowych: Filip Sendal

Na pierwszej stronie okładki: tubylcy częstują przybyłego antropologa piwem z manioku.

Indianie Matsigenka, dorzecze rzeki Paquiria, departament Cusco, Peru (fot. Tarczyjusz Buliński 2003)

Na czwartej stronie okładki: obraz nieznanego malarza aborygeńskiego z kolekcji prof. Wojciecha Bębna (fot. Wojciech Bęben)

Publikacja sfinansowana ze środków Wydziału Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego

Adres redakcji: Zakład Etnologii i Antropologii Kulturowej

Instytut Archeologii i Etnologii

Wydział Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego

ul. Bielańska 5 80-851 Gdańsk

Adres strony internetowej: <https://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/etnografia>

© Copyright by Uniwersytet Gdański

ISSN 2392-0971

ISSN 2543-9537 (on-line)

Wersja elektroniczna jest wersją pierwotną czasopisma

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot

tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206

e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl

wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa

Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego

ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot

tel. +48 58 523 14 49

Spis treści

- Tarzcycjusz Buliński, Aleksander Posern-Zieliński*
Etnografia osobista. Antropolożka i antropolog w terenie 9

CZĘŚĆ PIERWSZA

WOJCIECH BĘBEN – POLSKI BADACZ OCEANII I AUSTRALII

- Aleksander Posern-Zieliński*
Laudacja wygłoszona podczas ceremonii wręczenia
Księdzu Profesorowi Wojciechowi Bębnowi
Nagrody im. Benedykta Polaka 25
- Mariusz Kairski*
Poznawać, wierzyć, kochać. O Wojciechu Bębnie i jego wielu światach 33
- Jacek Splisgart*
Kartki z dziejów gdańskiego ośrodka etnologicznego 43
- Barbara Jutrzenka-Trzebiatowska*
Życie „pomiędzy”. O antropologii i badaniach terenowych –
rozmowa z ks. prof. Wojciechem Bębniem 59

CZĘŚĆ DRUGA

OSOBISTE WYMIARY DOŚWIADCZEŃ ETNOGRAFICZNYCH

Inicjacyjne, i nie tylko, wspomnienia z terenu

- Maciej Ząbek*
Spowiedź antropologiczna. Z notatek PRL-owskiego etnografa –
o niektórych kontekstach badań terenowych w Sudanie 71
- Kamil Pietrowiak*
Relacja, zobowiązanie, współpraca. Założenia i wyzwania badań
etnograficznych wśród osób niewidomych 99

Katarzyna Mirgos

A pomidory są te, co zawsze. Refleksje z baskijskiego terenu 111

Lech Mróz

„Teraz ci powiem”. Praktykowanie przekraczania granic 127

Magdalena Zowczak

Obrazki z terenu albo oniryczne reminiscencje

Laboratoriów etnograficznych 151

Formy współpracy
z „tubylcami”

Ryszard Vorbrich

Strefa kontaktu, czyli interaktywne relacje antropologa w terenie 167

Aleksander Posern-Zieliński

Szczęśliwy traf i tubylczy partner w badaniach terenowych.

Z doświadczeń antropologa w USA i Ameryce Południowej 183

Natalia Bloch

Wdowy, polityczki, feministki i ja. Esej o antropologii na rogu ulicy . . . 215

Patrycja Trzszczyńska

Ciało i naród. O doświadczaniu uczestnictwa i pozycjonowaniu

antropologa w terenie 237

Nowe pola,
nowe doświadczenia

Tomasz Rakowski

Teren, wspólnota, etyka: w poszukiwaniu „właściwej” drogi

w terenowych badaniach antropologicznych 253

Sylwia Pietrowiak

Niematerialny świat Dul-dul at. O procesie zanurzania

w świat Innych, o relacjach, ludziach i innych bytach 265

Łukasz Smyrski

Kangur – totem czy esencja? Dwie koncepcje krajobrazu 287

Kacper Świerk

Papuzie węże, węzowa cykada.

O międzygatunkowym podzieleniu właściwości w etnozologiach

i kosmologiach Indian i Metysów Amazonii 297

W poszukiwaniu minionego czasu

Eugeniusz Kłosek

- W poszukiwaniu Bukowińczyków wśród społeczności
polonijnej Brazylii. Kilka refleksji z badań w stanach
Santa Catarina i Parana 325

Rafał Beszterda

- Śladami pierwszych misjonarzy protestanckich w Himalajach 345

Paweł Chyc

- Tworzenie wspólnego ciała, czyli o przetwarzaniu terenu
wśród boliwijskich Moré 363

Katarzyna Kość-Ryżko

- Inicjacje terenowe i rozwojowy wymiar doświadczania
„pola badawczego”. Opowieści o wojnie, zesłaniu i terenowym
modus operandi 383

- Informacje o autorach i tłumaczach 405